

Завдання для проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять

Змістовний модуль 1. Ведення банківських рахунків та обслуговування банками безготівкового платіжного обороту

Тема 1. Порядок відкриття рахунків і розрахунково-касове обслуговування банківськими установами клієнтів – 2 год.

Практичне заняття 1.

1. Відкриття та види рахунків.
2. Ідентифікація клієнтів і право підпису розрахунково-платіжних документів.
3. Порядок відкриття поточних рахунків у національній та іноземних валютах суб'єктам господарювання та використання коштів за цими рахунками.
4. Порядок відкриття поточних рахунків фізичним особам для власних потреб.
5. Організація розрахунково-касового обслуговування банківськими установами клієнтів.
6. Розв'язування тестів.

Тести

1. Безготівкові розрахунки – це:
  - а) процес безперервного руху грошей у безготівковій формі;
  - б) частина грошового обігу, де гроші використовуються лише в безготівковій формі;
  - в) рух безготівкових засобів платежу, які застосовуються в цій країні;
  - г) **перерахування коштів з рахунка на рахунок.**
2. Перерахування коштів з рахунка на рахунок – це:
  - а) міжбанківські розрахунки;
  - б) **безготівкові розрахунки;**
  - в) готівкові розрахунки;
  - г) поточні розрахунки.
3. Фізичні особи мають право:
  - а) відкривати рахунки лише в державних банківських установах;
  - б) відкривати рахунки в банках спеціального призначення НБУ для обслуговування фізичних осіб;
  - в) **правильної відповіді немає;**
  - г) **відкривати рахунки в будь-яких банках, крім випадків, коли банк не може прийняти на банківське обслуговування.**

4. Рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, що передаються клієнтом в управління на встановлений строк або без зазначення такого строку під визначений відсоток (дохід) і підлягають поверненню клієнту відповідно до законодавства України та умов договору, – це...

- а) вкладний;
- б) поточний;
- в) депозитний;
- г) **правильні відповіді а) і в).**

5. У якому документі передбачені умови відкриття рахунка клієнтом та особливості його використання:

- а) у статуті банку;
- б) **в договорі, укладеному між банком та клієнтом;**
- в) у Інструкції «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах»;
- г) у Законі України «Про банки і банківську діяльність».

6. Банки мають право відкривати своїм клієнтам згідно з договорами такі види рахунків:

- а) поточний та інвестиційний;
- б) **поточний і депозитний;**
- в) поточний і кореспондентський;
- г) вкладний та інвестиційний.

7. Рахунок, що відкривається банком клієнту для зберігання грошей та проведення розрахункових операцій, – це:

- а) бюджетний рахунок;
- б) **поточний рахунок;**
- в) вкладний рахунок;
- г) депозитний рахунок.

8. До поточних рахунків належать:

- а) рахунки за спеціальними режимами їх використання;
- б) рахунки типу «Н»;
- в) рахунки типу «П»;
- г) **всі відповіді правильні.**

9. Анонімні рахунки у банках є:

- а) можливими лише у спеціалізованих банках;
- б) **заборонені;**
- в) дозволені лише для резидентів країни;
- г) дозволені лише для інсайдерів.

10. Банкам забороняється вести і відкривати:

- а) поточні рахунки;
- б) вкладні рахунки;
- в) **анонімні рахунки;**
- г) депозитні рахунки.

11. Для ідентифікації клієнта необхідні такі дані:
- а) паспорт;
  - б) документ, що засвідчує присвоєння ідентифікаційного номера з органів податкової служби;
  - в) трудову книжку;
  - г) **правильні відповіді а) і б).**
12. Розрахунково-платіжні документи юридичних осіб мають бути підписані:
- а) керівником підприємства;
  - б) головним бухгалтером;
  - в) **відповідальним за господарську діяльність та відповідальним за фінансову діяльність підприємства;**
  - г) правильної відповіді немає.
13. Для відкриття поточного рахунка юридичній особі необхідно подати в банк такі документи:
- а) заяву;
  - б) копію свідоцтва про державну реєстрацію;
  - в) картку із зразками підписів та відбитком печатки підприємства;
  - г) **усі вище перелічені відповіді правильні.**
14. Який документ не подається в банк при відкритті поточного рахунка юридичній особі:
- а) копія статуту підприємства;
  - б) копія документа про реєстрацію підприємства в Пенсійному фонді України;
  - в) **документ, що засвідчує присвоєння ідентифікаційного номера з органів податкової служби;**
  - г) всі вищеперелічені відповіді правильні.
15. Поточний рахунок типу «Н» відкривають таким іноземним представникам:
- а) офіційним представникам консульства;
  - б) представництвам юридичних осіб нерезидентів, які не займаються підприємницькою діяльністю в Україні;
  - в) представництвам іноземних банків;
  - г) **всі відповіді правильні.**
16. Кошти від продажу на міжбанківському валютному ринку України іноземної валюти, отриманої від відповідного органу іноземної держави або юридичної особи нерезидента, можуть бути зараховані:
- а) на поточний рахунок;
  - б) **на поточний рахунок типу «Н»;**
  - в) на поточний рахунок типу «П»;
  - г) правильні відповіді а) і б).
17. Кошти для страхування майна в Україні, транспорту та працівників можуть бути використані офіційними представництвами нерезидентів і зняті з:

- а) поточного рахунка;
- б) поточного рахунка типу «Н»;**
- в) поточного рахунка типу «П»;
- г) правильні відповіді а) і б).

18. Наявні кошти з рахунка типу «Н» для купівлі на міжбанківському ринку, валютному ринку в Україні іноземної валюти можуть використовуватись з метою:

- а) проведення в Україні розрахунків, пов'язаних із утриманням представництва;
- б) перерахунку їх за страхові послуги або Уряду України;
- в) перерахунку їх на рахунок відповідного органу іноземної держави або рахунок юридичної особи нерезидента, інтереси якого представляє представництво;**
- г) правильної відповіді немає.

19. Які з рахунків належать до поточних:

- а) рахунки типу «Н»;
- б) рахунки за спеціальними режимами їх використання;
- в) інвестиційні рахунки, що відкриваються нерезидентами інвесторам в уповноважених банках України;
- г) всі відповіді правильні.**

20. До поточних рахунків належать:

- а) рахунки за спеціальними режимами їх використання;
- б) поточні рахунки типу «Н» та «П»;
- в) поточні рахунки виборчих фондів;
- г) усі перераховані вище.**

21. Чи можуть проводитись розрахунки з поточного рахунка підприємця до отримання банком повідомлення про взяття рахунка на податковий облік:

- а) так, можуть;
- б) так, але тільки на купівлю основних засобів;
- в) так, але лише за згодою банку;
- г) ні, не можуть.**

22. Дата, що зазначена в заяві про відкриття рахунка клієнта, є:

- а) датою реєстрації;
- б) датою початку видаткових операцій;
- в) датою відкриття поточного рахунка;**
- г) правильної відповіді немає.

23. Днем відкриття рахунка є:

- а) банк на власний розсуд обирає дату (при оформленні всіх необхідних документів);
- б) дата отримання повідомлення про взяття рахунка на податковий облік;
- в) дата, що зазначена у заяві про відкриття рахунка;**
- г) дата проведення установчих зборів та вирішення питання про відкриття рахунків.

24. Дата, що зазначена на заяві про відкриття рахунка в розділі відмітки банку, – це:

- а) день закриття поточного рахунка;
- б) день використання поточного рахунка;
- в) день відкриття поточного рахунка;**
- г) немає правильної відповіді.

25. Які документи є підставою для ідентифікації клієнта банківським працівником:

- а) паспорт;
- б) паспорт та ідентифікаційний номер;**
- в) будь-який документ із фотокарткою, що засвідчує особу;
- г) ідентифікаційний номер.

26. Якщо державна реєстрація товариства не відбулась, то банк:

- а) не повертає ці кошти, а перераховує їх до бюджету;
- б) повертає кошти лише замовникам;
- в) повертає кошти замовникам, учасникам, від яких вони надійшли на рахунок, а рахунок закриває;**
- г) правильної відповіді немає.

27. Датою початку видаткових операцій за рахунком підприємця в банку є:

- а) дата написання заяви про відкриття рахунка;
- б) дата внесення коштів на рахунок;
- в) дата взяття підприємства на податковий облік;
- г) дата реєстрації отримання банком повідомлення про взяття підприємства на податковий облік.**

28. Поточний рахунок – це:

- а) рахунок для зберігання грошей;
- б) рахунок для проведення розрахунково-касових операцій;
- в) рахунок банківського вкладу;
- г) правильні відповіді а) і б).**

29. Рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі на зберігання грошей і виконання розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів, – це:

- а) вкладний;
- б) поточний;**
- в) депозитний;
- г) правильні відповіді а) і б).

30. Які операції проводяться з поточного рахунка в іноземній валюті юридичних осіб резидентів за розпорядженням власника:

- а) оплата праці працівникам нерезидентам;
- б) перерахувати на користь нерезидента за межі України за зовнішньоекономічними контрактами;
- в) обмін на іншу іноземну валюту відповідно до законодавства;
- г) всі відповіді правильні.**

31. Які рахунки відкриваються за договором банківського рахунка:

- а) вкладні;
- б) бюджетні;
- в) поточні;**
- г) немає правильної відповіді.

32. У якій формі та у скількох примірниках укладається договір про відкриття банківського рахунка:

- а) письмовій, один;
- б) письмовій, два;**
- в) усній, два;
- г) в таких випадках договір не укладається.

33. Для відкриття юридичною особою поточного рахунка потрібно подати такі документи:

- а) заяву та картку із зразками підписів;
- б) заяву, копію свідоцтва про державну реєстрацію та копію зареєстрованого установчого документа;
- в) заяву, копію свідоцтва про державну реєстрацію та картку із зразками підписів;
- г) заяву, копію свідоцтва про державну реєстрацію та копію зареєстрованого установчого документа та картку із зразками підписів і відбитком печатки.**

34. Рахунок для формування статутного фонду відкривається:

- а) після реєстрації підприємства;
- б) до моменту реєстрації підприємства;**
- в) у момент реєстрації підприємства;
- г) усі відповіді правильні.

35. Коли рахунок для формування статутного фонду починає функціонувати як поточний:

- а) такий рахунок не може бути поточним;
- б) коли за ним здійснюються розрахунки;
- в) як тільки банк отримає документи про реєстрацію;**
- г) правильної відповіді немає.

36. Коли відповідно до законодавства відкривається рахунок для формування статутного фонду:

- а) після реєстрації підприємства;
- б) під час реєстрації підприємства;
- в) до моменту реєстрації підприємства;**
- г) у будь-якому випадку, при зверненні клієнта в банк.

37. Заяву про відкриття поточного рахунка підписує у разі відкриття рахунка для формування статутного капіталу новоствореного банку:

- а) голова правління банку;
- б) головний бухгалтер;

в) особа, уповноважена укласти договори і діяти від імені засновників банку;

г) її не потрібно підписувати.

38. Поточний рахунок, що відкривається у національній валюті уповноваженим банком іноземним представництвом, – це:

а) рахунок типу «Н»;

б) рахунок типу «П»;

в) поточний рахунок;

г) правильні відповіді а) і б).

39. Через розподільчі розрахунки на поточні рахунки в іноземній валюті юридичних осіб резидентів не зараховуються такі кошти:

а) перераховані з власного вкладного рахунка в уповноваженому банку відповідно до договору вкладу;

б) перераховані як кредит, фінансова допомога відповідно до договору;

в) перераховані з-за кордону нерезидентами за зовнішньоекономічними контрактами;

г) правильної відповіді немає.

40. Які особи особисто подають до банку документи про відкриття рахунка юридичній особі і відокремленим підрозділам:

а) лише особа, яка має право другого підпису;

б) лише особа, яка має право першого підпису;

в) які мають право першого і другого підписів;

г) одна із осіб, яка має право або першого, або другого підписів.

41. Якщо банк отримує повідомлення про взяття рахунка на податковий облік, то за цим рахунком можна буде проводити:

а) зарахування коштів;

б) видаткові операції;

в) усі види операцій, передбачені банком;

г) рахунок закривається.

42. Договір банківського рахунка укладається в письмовій формі у:

а) 1-му примірнику;

б) 2-х примірниках;

в) 3-х примірниках;

г) 4-х примірниках.

43. Працівник банку, який відповідно до внутрішніх положень банку зобов'язаний відкривати рахунки, – це:

а) касир;

б) уповноважений працівник банку;

в) уповноважений економіст;

г) керуючий.

44. У разі змін у складі осіб, які мають право розпоряджатися рахунками юридичної особи, новопризначена особа подає до установи банку:

а) паспорт;

- б) довідку про присвоєння ідентифікаційного номера;
- в) картку із зразками підписів і відбитком печатки;
- г) усі відповіді правильні.**

45. На розрахунково-платіжному документі, що використовується для готівкових операцій і безготівкових розрахунків, є два підписи:

а) перший – підпис працівника, відповідального за господарську діяльність підприємства; другий – підпис працівника, відповідального за юридичну діяльність підприємства;

б) перший – підпис працівника, відповідального за фінансову діяльність підприємства; другий – підпис директора;

в) перший – підпис працівника, відповідального за господарську діяльність підприємства; другий – підпис працівника, відповідального за фінансову діяльність підприємства;

г) перший – підпис працівника, відповідального за юридичну діяльність підприємства; другий – підпис уповноваженого працівника.

46. Який документ не подається у разі відкриття рахунка для формування статутного капіталу новоствореного банку:

а) картка із зразками підписів та відбитком печатки;

б) один примірник оригіналу договору про створення банку у формі ВАТ або витяг з протоколу зборів засновників для корпоративного банку;

в) рішення засновників (учасників) про визначення особи, якій надається право розпорядного підпису під час проведення грошових операцій за цим рахунком;

г) заява про відкриття поточного рахунка.

47. З поточного рахунка в іноземній валюті юридичних осіб-резидентів за розпорядженням власника рахунка проводяться такі операції:

а) перерахування на власний вкладений рахунок;

б) обмін на іншу іноземну валюту відповідно до законодавства України;

в) перерахування погашення заборгованості за отриманим кредитом в іноземній валюті;

г) усі відповіді правильні.

48. Із документів, які вимагаються від клієнта в разі відкриття рахунків, формується:

а) справа з економічного оформлення рахунка;

б) договір банківського рахунка;

в) справа з юридичного оформлення рахунка;

г) книга з юридичного оформлення рахунка.

49. Скільки поточних рахунків можуть відкривати клієнти для формування статутного фонду юридичної особи:

а) 2;

б) 1;

в) безліч;

г) 5.

50. Клієнти можуть відкривати в банку:
- а) залежно від бажання клієнтів;
  - б) один поточний рахунок для формування статутного фонду юридичної особи та декілька поточних рахунків за господарськими операціями;
  - в) лише один поточний рахунок для формування статутного фонду юридичної особи та один поточний рахунок за кожною угодою спільної діяльності без створення юридичної особи;**
  - г) правильної відповіді немає.
51. Рахунок клієнту відкривається лише після:
- а) подання заяви;
  - б) укладання договору;
  - в) ідентифікації клієнта, подання необхідних документів та укладення договору;**
  - г) правильні відповіді а) і б).
52. Який рахунок відкривається за договором банківського вкладу:
- а) поточний рахунок;
  - б) вкладний рахунок;**
  - в) рахунок типу «Н»;
  - г) поточний рахунок виборчих фондів.
53. Рахунок, який відкривається для акумулювання коштів засновників новоствореного банку, називають:
- а) вкладний рахунок;
  - б) поточний рахунок;
  - в) накопичувальний рахунок;**
  - г) поточний рахунок типу «Н».
54. Одним із реквізитів підприємства, які вказуються в документах при ідентифікації клієнта, є:
- а) назва підприємства;
  - б) підписи відповідальних осіб;
  - в) місцезнаходження підприємства;**
  - г) державна реєстрація підприємства.
55. Якщо банк отримав документи про реєстрацію підприємства, то накопичувальний рахунок функціонує як:
- а) вкладний;
  - б) поточний;**
  - в) інвестиційний;
  - г) поточний рахунок типу «Н».
56. Операції за рахунками проводяться за допомогою:
- а) готівкових розрахунків;
  - б) безготівкових розрахунків;
  - в) платіжних документів;**
  - г) правильної відповіді немає.

57. Відносини, що виникають під час відкриття банками поточних і вкладних рахунків юридичним і фізичним особам, регулює:

- а) Закон України «Про банки і банківську діяльність»;
- б) Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валюті»;**
- в) договір банківського рахунка;
- г) заява про відкриття поточного рахунка.

58. Одна із найважливіших функцій банків, що виконується на договірній основі у порядку виконання розпоряджень власника рахунка про безготівкове перерахування грошових коштів або видачу-прийом готівки з рахунка, – це:

- а) готівкові розрахунки;
- б) безготівкові розрахунки;
- в) розрахунково-касове обслуговування;**
- г) грошовий оборот.

Практичне заняття № 2

Тема 2. Платіжні операції банків з обслуговування безготівкового грошового обороту – 2 год.

1. Організація безготівкових розрахунків.
2. Загальні правила документообігу.
3. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень.
4. Розрахунки із застосуванням платіжних вимог-доручень.
5. Примусове списання коштів на підставі виконавчих документів, що видані судами. Розрахунки платіжними вимогами.
6. Розв'язування задач і тестів.

Тести

1. Порядок списання коштів з рахунків платників характеризує:
  - а) форму безготівкових розрахунків;
  - б) спосіб платежу;**
  - в) розрахунково-касове обслуговування;
  - г) готівкові розрахунки.
2. Переказ коштів вважається завершеним з моменту:
  - а) поступлення платіжного документа до банку;
  - б) зарахування переказу на рахунок отримувача;**
  - в) списання коштів з рахунка платника;
  - г) всі відповіді правильні.
3. Проведення банком за дорученням клієнта операцій з розрахунковими та супровідними документами з метою одержання платежу або передавання розрахункових та супровідних документів проти платежу, або передавання розрахункових та супровідних документів на інших умовах – це:

- а) документообіг;
  - б) інкасування (інкасо);**
  - в) спосіб платежу;
  - г) розрахунково-касове обслуговування.
4. Якщо до банку надійшло одночасно кілька розрахункових документів, на підставі яких списуються кошти, то насамперед вони списуються:
- а) за розрахунковими документами, що передбачають платежі до бюджету;
  - б) за розрахунковими документами в порядку їх послідовного надходження;
  - в) за платіжними дорученнями;
  - г) на підставі рішення суду.**
5. Згода на оплату або гарантування оплати документів – це:
- а) інкасо;
  - б) акцепт;**
  - в) овердрафт;
  - г) контокорент.
6. Дата валютування – це:
- а) зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата складання документа;
  - б) зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої гроші, переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача;**
  - в) зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої гроші, переказані платником отримувачу, поступають на рахунок платника;
  - г) зазначена одержувачем у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої, гроші мають переходити у власність отримувача.
7. Дата валютування в платіжному дорученні не може бути:
- а) пізніше 5 календарних днів після складання платіжного доручення;
  - б) пізніше 10 банківських днів після складання платіжного доручення;
  - в) пізніше 10 календарних днів після складання платіжного доручення;**
  - г) пізніше 5 банківських днів після складання платіжного доручення.
8. Розрахункові документи, які мають додатки, можуть формуватись:
- а) тільки в електронному вигляді;
  - б) тільки в паперовому вигляді;**
  - в) або в паперовому, або в електронному вигляді;
  - г) і в електронному, і в паперовому вигляді.
9. Рух, тобто переміщення, розрахункових документів між підприємствами, організаціями та установами, між ними і банком, а також між різними установами банків – це:
- а) розрахунковий документ;
  - б) документообіг;**
  - в) спосіб платежу;

г) безготівковий інструмент

10. Порядок виконання безготівкових розрахунків, який характерний для певного виду розрахункового документа, – це:

а) принципи безготівкових розрахунків;

б) спосіб платежу;

в) форма безготівкових розрахунків;

г) розрахунково-касове обслуговування.

11. Грошові розрахунки, які проводяться шляхом запису за рахунками у банку, коли грошові кошти списуються з рахунка платника і зараховуються на рахунок отримувача, – це:

а) готівкові розрахунки;

б) безготівкові розрахунки;

в) міжбанківські розрахунки;

г) касові операції.

12. Кошти з рахунка платника списуються на основі:

а) третього примірника розрахункового документа;

б) другого примірника розрахункового документа;

в) першого примірника розрахункового документа;

г) меморіального ордера.

13. Порядок списання коштів з рахунків платників характеризує:

а) форму безготівкових розрахунків;

б) спосіб платежу;

в) розрахунково-касове обслуговування;

г) готівкові розрахунки.

14. Переказ коштів вважається завершеним з моменту:

а) поступлення платіжного документа до банку;

б) зарахування переказу на рахунок отримувача;

в) списання коштів з рахунка платника;

г) всі відповіді правильні.

15. Проведення банком за дорученням клієнта операцій з розрахунковими та супровідними документами з метою одержання платежу або передавання розрахункових та супровідних документів проти платежу, або передавання розрахункових та супровідних документів на інших умовах – це:

а) документообіг;

б) інкасування (інкасо);

в) спосіб платежу;

г) розрахунково-касове обслуговування.

16. Якщо до банку надійшло одночасно кілька розрахункових документів, на підставі яких списуються кошти, то насамперед вони списуються:

а) за розрахунковими документами, що передбачають платежі до бюджету;

б) за розрахунковими документами в порядку їх послідовного надходження;

в) за платіжними дорученнями;

г) на підставі рішення суду.

17. Згода на оплату або гарантування оплати документів – це:

- а) інкасо;
- б) акцепт;**
- в) овердрафт;
- г) контокорент.

18. Дата валютування – це:

а) зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата складання документа;

б) зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої гроші, переказані платником отримувачу, переходять у власність отримувача;

в) зазначена платником у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої гроші, переказані платником отримувачу, поступають на рахунок платника;

г) зазначена одержувачем у розрахунковому документі або в документі на переказ готівки дата, починаючи з якої, гроші мають переходити у власність отримувача.

19. Дата валютування в платіжному дорученні не може бути:

- а) пізніше 5 календарних днів після складання платіжного доручення;
- б) пізніше 10 банківських днів після складання платіжного доручення;
- в) пізніше 10 календарних днів після складання платіжного доручення;**
- г) пізніше 5 банківських днів після складання платіжного доручення.

20. Розрахункові документи, які мають додатки, можуть формуватись:

- а) тільки в електронному вигляді;
- б) тільки в паперовому вигляді;**
- в) або в паперовому, або в електронному вигляді;
- г) і в електронному, і в паперовому вигляді.

21. Рух, тобто переміщення, розрахункових документів між підприємствами, організаціями та установами, між ними і банком, а також між різними установами банків – це:

- а) розрахунковий документ;
- б) документообіг;**
- в) спосіб платежу;
- г) безготівковий інструмент

22. Порядок виконання безготівкових розрахунків, який характерний для певного виду розрахункового документа, – це:

- а) принципи безготівкових розрахунків;
- б) спосіб платежу;
- в) форма безготівкових розрахунків;**
- г) розрахунково-касове обслуговування.

23. Грошові розрахунки, які проводяться шляхом запису за рахунками у банку, коли грошові кошти списуються з рахунка платника і зараховуються на рахунок отримувача, – це:

- а) готівкові розрахунки;
- б) безготівкові розрахунки;**
- в) міжбанківські розрахунки;
- г) касові операції.

24. Кошти з рахунка платника списуються на основі:

- а) третього примірника розрахункового документа;
- б) другого примірника розрахункового документа;
- в) першого примірника розрахункового документа;**
- г) меморіального ордера.

25. У разі відсутності коштів на рахунку платника розрахункові документи:

- а) оплачуються частково в межах залишку коштів на рахунку клієнта;
- б) повертаються наступного дня без виконання;
- в) повертаються того самого дня без виконання;**
- г) зберігаються в банку.

26. Розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунка зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача, – це:

- а) розрахунковий чек;
- б) платіжна вимога-доручення;
- в) платіжне доручення;**
- г) платіжна вимога.

27. Банк платника приймає платіжне доручення до виконання протягом:

- а) 5 календарних днів з дати його виписки;
- б) 10 календарних днів з дати його виписки;
- в) 20 календарних днів з дати його виписки;
- г) 30 календарних днів з дати його виписки.**

28. Платіжне доручення оформляє:

- а) банк платника;
- б) одержувач;
- в) платник;**
- г) банк одержувача;

29. Одна з найпоширеніших в Україні форм розрахунків – це:

- а) розрахунки чеками;
- б) акредитивна форма розрахунків;
- в) вексельна форма розрахунків;
- г) розрахунки платіжними дорученнями.**

30. Банк платника приймає вимогу-доручення від платника протягом:

- а) 10 календарних днів з дня оформлення її отримувачем;
- б) 20 календарних днів з дня оформлення її отримувачем;**
- в) 25 календарних днів з дня оформлення її отримувачем;
- г) 30 календарних днів з дня оформлення її отримувачем.

31. Сума, яку платник погоджується сплатити отримувачу та зазначає в нижній частині вимоги-доручення:

а) може перевищувати суму, яку вимагає до сплати отримувач і яка зазначена у верхній частині вимоги-доручення;

б) не може перевищувати суму, яку вимагає до сплати отримувач і яка зазначена у верхній частині вимоги-доручення;

в) дорівнює сумі, яку вимагає до сплати отримувач і яка зазначена у верхній частині вимоги-доручення;

г) менше суми, яку вимагає до сплати отримувач і яка зазначена у верхній частині вимоги-доручення.

32. Банк, що обслуговує стягувача, приймає платіжні вимоги протягом:

а) 5 календарних днів з дати їх складання;

б) 10 календарних днів з дати їх складання;

в) 20 календарних днів з дати їх складання;

г) 30 календарних днів з дати їх складання.

33. Платіжна вимога:

а) може бути відкликана стягувачем у будь-який час;

б) не може бути відкликана;

в) може бути відкликана тільки зі згоди з платника;

г) може бути відкликана тільки після списання коштів з рахунка платника.

34. В разі недостатності коштів на рахунку платника банк:

а) повертає платіжну вимогу;

б) виконує платіжну вимогу в межах залишку коштів на рахунку платника;

в) кредитує платника на потрібну суму коштів;

г) чека є вказівок платника щодо платіжної вимоги.

35. Банк, що обслуговує стягувача, приймає платіжні вимоги протягом:

а) 20 календарних днів з дати їх складання;

б) 10 календарних днів з дати їх складання;

в) 30 календарних днів з дати їх складання;

г) 15 календарних днів з дати їх складання.

36. Якщо до банку надійшло кілька розрахункових документів, то насамперед виконуються:

а) платіжні вимоги, оформлені на підставі інших виконавчих документів;

б) розрахункові документи щодо сплати платежів до бюджету;

в) платіжні вимоги, оформлені на підставі рішень судів;

г) розрахункові документи на сплату платежів до органів виконавчої влади.

37. Банк, що обслуговує платника, приймає платіжні вимоги протягом:

а) 10 календарних днів з дати їх складання;

б) 20 календарних днів з дати їх складання;

в) 30 календарних днів з дати їх складання;

г) 15 календарних днів з дати їх складання.

38. Платіжна вимога оформляється не менше, ніж:

- а) у 4 примірниках;
 б) у 2 примірниках;
в) у 3 примірниках;
 г) у 5 примірниках.
39. Чеки брошуруються в розрахункові чекові книжки по:
 а) 1, 2, 5 аркушів;
б) 10, 20, 25 аркушів;
 в) 5, 12, 15 аркушів;
 г) 15, 30, 35 аркушів.
40. Чеки брошуруються в розрахункові чекові книжки по:
 а) 15, 25, 35 аркушів;
 б) 10, 15, 25 аркушів;
в) 10, 20, 25 аркушів;
 г) 10, 25, 30 аркушів.
41. Чек із чекової книжки пред'являється до оплати в банк чекодержателя протягом:
 а) 5 календарних днів (день виписки чека не враховується);
б) 10 календарних днів (день виписки чека не враховується);
 в) 15 календарних днів (день виписки чека не враховується);
 г) 20 календарних днів (день виписки чека не враховується).
42. Розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунка банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату держателю суми коштів, – це:
 а) платіжне доручення;
 б) грошовий чек;
в) розрахунковий чек;
 г) платіжна вимога.
43. До гарантованих безготівкових розрахунків належать:
 а) розрахунки платіжними дорученнями;
 б) розрахунки платіжними вимогами-дорученнями;
 в) розрахунки банківськими платіжними картками;
г) розрахунки чеками.
44. Розрахунковий чек приймається до виконання за таких умов:
 а) якщо замість підпису використовується факсиміле;
 б) якщо помилки в реквізитах у відповідний спосіб виправлені;
в) якщо сума платежу не перевищує ліміт чекової книжки;
 г) якщо термін дії чекової книжки закінчився, але не використаний ліміт.
45. Якщо рахунки чекодавця і чекодержателя відкриті в одному банку, то чек здається в банк разом із:
 а) одним примірником реєстру розрахункових чеків;
 б) двома примірниками реєстру розрахункових чеків;
в) трьома примірниками реєстру розрахункових чеків;
 г) чотирма примірниками реєстру розрахункових чеків.

46. Чи правильне твердження, що підприємствам не дозволяється обмінювати чек на готівку та отримувати готівкою здачу із суми чека?

- а) неправильне;
- б) неправильне в частині «отримувати готівкою здачу із суми чека»;
- в) неправильне в частині «не дозволяється здійснювати обмін чека на готівку»;
- г) **правильне.**

47. Термін дії чекової книжки:

- а) півроку;
- б) **рік;**
- в) два роки;
- г) три роки.

48. Фізичні особи можуть обмінювати чек на готівку або отримувати здачу із суми чека готівкою, але не більше ніж:

- а) 25% від суми чека;
- б) 40% від суми чека;
- в) **20% від суми чека;**
- г) 50% від суми чека.

49. Акредитив, за яким оплата (якщо тимчасово немає коштів на рахунку платника) гарантується банком-емітентом за рахунок банківського кредиту, – це:

- а) покритий акредитив;
- б) **непокритий акредитив;**
- в) відкличний акредитив;
- г) безвідкличний акредитив.

50. Банк, що відкрив акредитив, – це:

- а) виконуючий банк;
- б) бенефіціар;
- в) **банк-емітент;**
- г) заявник акредитива – платник, який подав обслуговуючому банку заяву про відкриття акредитива.

51. Банк, який за дорученням банку-емітента сплачує платіж проти документів, визначених в акредитиві, – це:

- а) банк-емітент;
- б) бенефіціар;
- в) **виконуючий банк;**
- г) заявник акредитива.

52. Особа, якій призначений платіж або на користь якої відкрито акредитив, – це:

- а) банк-емітент;
- б) **бенефіціар;**
- в) виконуючий банк;
- г) заявник акредитива.

53. Який акредитив може бути змінений або анульований банком-емітентом у будь-який час без попереднього повідомлення?

- а) покритий;
- б) непокритий;
- в) відкличний;**
- г) безвідкличний.

54. До гарантованих безготівкових розрахунків належать:

- а) розрахунки платіжними дорученнями;
- б) розрахунки платіжними вимоги-дорученнями;
- в) розрахунки банківськими платіжними картками;
- г) акредитивна форма розрахунків.**

55. Акредитив, за яким для сплати платежів завчасно бронюються кошти платника в повній сумі на окремому рахунку в банку-емітенті або у виконуючому банку, – це:

- а) відкличний акредитив;
- б) непокритий акредитив;
- в) покритий акредитив;**
- г) безвідкличний акредитив.

56. Акредитив, який може бути анульований або умови якого можуть бути змінені лише за згодою на це бенефіціара, на користь якого він був відкритий, – це:

- а) покритий акредитив;
- б) непокритий акредитив;
- в) відкличний акредитив;
- г) безвідкличний акредитив.**

Практичне заняття № 3

Тема 2. Платіжні операції банків з обслуговування безготівкового грошового обороту – 2 год.

1. Організація безготівкових розрахунків.
2. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.
3. Розрахунки за допомогою акредитивів.
4. Розрахунки під час здійснення заліку взаємної заборгованості.
5. Розрахунки за допомогою систем дистанційного обслуговування.
6. Розв'язування задач і тестів.

Змістовний модуль 2. Обслуговування банками готівкового грошового обігу, платіжна система як форма організації платіжних операцій банків та система електронного грошового обігу

Практичне заняття № 4

Тема 3. Операції банків з готівкою – 2 год.

Питання для обговорення:

1. Вимоги до організації готівкових розрахунків.
2. Порядок оформлення касових операцій касовими документами на підприємстві.
3. Порядок ведення касової книги, обов'язки касира та інвентаризація каси підприємства.
4. Порядок визначення строків здавання готівкової виручки (готівки) та розрахунку ліміту каси підприємства.
5. Контроль за дотриманням порядку ведення операцій з готівкою.
6. Розв'язування тестів і задач.

Тести

1. Платежі готівкою підприємств (підприємців) та фізичних осіб за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги), а також за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна, – це:

- а) безготівкові розрахунки;
- б) готівкові розрахунки;**
- в) міжбанківські розрахунки;
- г) взаємні розрахунки.

2. Проведення підприємствами і підприємцями обліку готівки в касі на повну суму її фактичних надходжень у касовій книзі, книзі обліку доходів і витрат, книзі обліку розрахункових операцій – це:

- а) касові операції;
- б) готівкові розрахунки;
- в) оприбуткування готівки;**
- г) безготівкові розрахунки.

3. Операції підприємств (підприємців) між собою та з фізичними особами, що пов'язані з прийманням і видачею готівки під час проведення розрахунків через касу з відображенням цих операцій у відповідних книгах обліку, – це:

- а) облікові операції;
- б) касові операції;**
- в) розрахункові операції;
- г) безготівкові операції.

4. Первинний документ (прибутковий або видатковий касовий ордер), що застосовується для оформлення надходжень (видачі) готівки з каси, – це:

- а) розрахунковий документ;
- б) касовий ордер;**
- в) документ на переказ;

г) документ на переказ готівки.

5. Приміщення або місце проведення готівкових розрахунків, а також приймання, видачі, зберігання готівкових коштів, інших цінностей, касових документів, – це:

а) підрозділи депозитних операцій;

б) каса;

в) підрозділ кредитних операцій;

г) підрозділ з питань аналізу та управління ризиками.

6. Документ установленої форми, що застосовується для первинного обліку готівки в касі, – це:

а) депозитний договір;

б) касова книга;

в) кредитний договір;

г) договір на розрахунково-касове обслуговування.

7. Строки здавання підприємствами готівкової виручки (готівки) для підприємств, що розташовані в населених пунктах, де є банки, є такі:

а) не рідше ніж один раз на п'ять робочих днів;

б) наступного за днем надходження готівкової виручки (готівки) до каси дня;

в) щодня (у день надходження готівкової виручки (готівки) до їх кас);

г) може не здавати.

8. Строки здавання підприємствами готівкової виручки (готівки) для підприємств, у яких час закінчення робочого дня (зміни), що встановлений правилами внутрішнього трудового розпорядку і графіками змінності відповідно до законодавства України, не дає змоги забезпечити здавання готівкової виручки (готівки) в день її надходження, є такі:

а) щодня (у день надходження готівкової виручки (готівки) до їх кас);

б) наступного за днем надходження готівкової виручки (готівки) до каси дня;

в) не рідше ніж один раз на п'ять робочих днів;

г) може не здавати.

9. Строки здавання підприємствами готівкової виручки (готівки) для підприємств, що розташовані в населених пунктах, де немає банків, є такі:

а) щодня (у день надходження готівкової виручки (готівки) до їх кас);

б) наступного за днем надходження готівкової виручки (готівки) до каси дня;

в) не рідше ніж один раз на п'ять робочих днів;

г) може не здавати.

10. Граничний розмір суми готівки, що може залишатися в касі в позаробочий час, – це:

а) ліміт кредитування;

б) ліміт залишку готівки в касі (ліміт каси);

в) ліміт чекової книжки;

г) ліміт технічного рахунка.

11. Для підприємств, які мають строк здавання готівкової виручки (готівки) в банк щодня (у день її надходження до каси) або наступного дня від дня її надходження до каси:

а) ліміт встановлюється у межах не більше розміру середньоденної видачі готівки (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

б) розмір ліміту залежить від установлених строків здавання готівкової виручки (готівки) та її суми, але не більше п'ятикратного розміру середньоденних надходжень готівки (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

в) ліміт встановлюється у розмірах, що потрібні для забезпечення їх роботи на початку робочого дня, але не більше розміру середньоденного надходження готівки до каси (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

г) вважається нульовим.

12. Для підприємств, які мають строк здавання готівкової виручки (готівки) в банк, не рідше ніж один раз на п'ять робочих днів:

а) ліміт встановлюється у розмірах, що потрібні для забезпечення їх роботи на початку робочого дня, але не більше розміру середньоденного надходження готівки до каси (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

б) розмір ліміту залежить від установлених строків здавання готівкової виручки (готівки) та її суми, але не більше п'ятикратного розміру середньоденних надходжень готівки (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

в) ліміт встановлюється у межах не більше розміру середньоденної видачі готівки (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

г) вважається нульовим.

13. Для підприємств, ліміти каси яким установлюються згідно з фактичними витратами готівки (крім виплат, пов'язаних з оплатою праці, стипендій, пенсій, дивідендів):

а) ліміт встановлюється у розмірах, що потрібні для забезпечення їх роботи на початку робочого дня, але не більше розміру середньоденного надходження готівки до каси (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

б) розмір ліміту залежить від установлених строків здавання готівкової виручки (готівки) та її суми, але не більше п'ятикратного розміру середньоденних надходжень готівки (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

в) ліміт встановлюється у межах не більше розміру середньоденної видачі готівки (за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти);

г) вважається нульовим.

14. На обсяг ліміту залишку готівки в касі клієнта не може впливати:

а) середньоденне надходження готівки в касу;

б) середньоденна видача готівки з каси;

в) частка готівкових розрахунків у загальному обсязі платіжного обороту підприємства;

г) строк здавання готівки в банк.

15. У зведеному календарі видачі заробітної плати не зазначають:

а) суми, пов'язані з оплатою праці, які виплачуються з кас банків готівкою;

б) суми, які переказуються підприємствами через підприємства зв'язку та зараховуються на рахунки фізичних осіб;

в) платежі за всіма числами місяця, включно з неробочими днями;

г) видачі готівки на оплату праці в розрізі підприємств.

16. Прибуткові та видаткові документи, за допомогою яких оформляються касові операції, – це:

а) розрахункові документи;

б) касові документи;

в) міжбанківські документи;

г) документи на переказ.

17. При перевірці банківським працівником дотримання касової дисципліни не враховуються:

а) наявність і щоденне дотримання встановленого ліміту залишку готівки;

б) повнота оприбуткування готівки та цільове її використання (особливо у значних розмірах);

в) правильність документального оформлення касових операцій;

г) обсяг зарахованої за період готівки на поточний рахунок підприємства.

18. Інвентаризація каси відповідальними особами підприємства проводиться з такою періодичністю:

а) 1 раз на квартал;

б) 1 раз на місяць;

в) у строки, встановлені керівником;

г) 1 раз на рік.

19. Установлення ліміту каси проводиться підприємствами:

а) наказом керівника підприємства без повідомлення банку, що проводить касове обслуговування;

б) головним бухгалтером без погодження з керівником підприємства;

в) обслуговуючим банком на основі поданого підприємством розрахунку;

г) самостійно на підставі розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі, що підписується головним (старшим) бухгалтером та керівником підприємства (або уповноваженою ним особою).

20. В якому випадку підпис керівника (або особи, яка його заміщає) на видатковому касовому ордері не є обов'язковим?

а) у випадку його відсутності через відрядження;

б) у випадку, коли кошти виплачуються на видатки, пов'язані з обставинами форс-мажору;

в) у випадку, коли на доданих до видаткового касового ордера документах є дозвільний напис керівника;

г) у випадку, коли є підпис головного бухгалтера.

21. Чи встановлюється для підприємців ліміт каси та строки здавання готівкової виручки (готівки)?

а) так;

б) ні;

в) лише для тих, які є платниками єдиного соціального внеску;

г) лише для тих, які не є платниками фіксованого податку.

22. Чи встановлюється для банківських установ ліміт каси та строки здавання готівкової виручки (готівки)?

а) так;

б) ні;

в) лише для державних;

г) лише для комерційних.

23. Менеджер підприємства «Бета» 20.12.2011 р. придбав у фірмі «Альфа» за власні готівкові кошти товар для виробничих потреб фірми «Бета» на суму 10500 грн., що засвідчено авансовим звітом із доданням усіх належних документів. Авансовий звіт подано своєчасно і затверджено керівником у повній сумі. Чи буде накладено штраф на підприємство «Бета» під час перевірки податковими органами?

а) ні, санкції до підприємства «Бета» у вигляді штрафів застосовуватися не будуть, оскільки товар придбався за власні кошти менеджера, але ця операція буде порушенням касової дисципліни;

б) ні, санкції до підприємства «Бета» у вигляді штрафів застосовуватися не будуть, оскільки надані всі документи, що підтверджують факт придбання товарів, і ця операція не буде порушенням касової дисципліни;

в) так, санкції до підприємства «Бета» у вигляді штрафу будуть застосовані, оскільки ця операція буде порушенням касової дисципліни;

г) ні, санкції до підприємства «Бета» у вигляді штрафів застосовуватися не будуть, оскільки не перевищена гранична сума готівкового розрахунку.

24. Який документ не підписує керівник підприємства?

а) видатковий касовий ордер;

б) видаткову відомість;

в) заяву на видачу готівки;

г) прибутковий касовий ордер.

25. Приватним підприємством «А» на рахунок іншого приватного підприємства «Б» внесено 10000 грн. через касу банку. Для кого із учасників розрахунків ця операція є готівковою, а для кого – безготівковою?

а) «А» – безготівковою, «Б» – готівковою;

б) для обох – безготівковою;

в) для обох – готівковою;

г) «А» – готівковою, «Б» – безготівковою.

26. Відповідальність за дотримання порядку ведення операцій з готівкою на підприємстві згідно з нормативними документами покладається на:

- а) головного бухгалтера підприємства;
- б) касира;
- в) керівника підприємства;**
- г) уповноваженого працівника банку.

Практичне заняття № 5

Тема 3. Операції банків з готівкою – 2 год.

Питання для обговорення:

1. Загальні положення ведення касових операцій банками в Україні.
2. Касові операції банків з клієнтами: порядок приймання банками готівки.
3. Касові операції банків з клієнтами: порядок видачі готівки.
4. Забезпечення касової діяльності банку.
5. Загальні положення організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку України.
6. Порядок підготовки та розроблення територіальними управліннями прогнозів касових оборотів.
7. Розв'язування тестів.

Тести

1. Основні завдання банків у роботі з грошового обороту такі:
  - а) дотримання законів України;
  - б) аналіз стану збалансування грошових доходів і витрат населення та інше;
  - в) правильна відповідь а і б;**
  - г) немає правильної відповіді.
2. Завдання з організації грошового обороту розподіляються між:
  - а) підрозділами НБУ;
  - б) комерційними банками;
  - в) НБУ і комерційними банками;**
  - г) НБУ, комерційними банками та парабанками.
3. Банки беруть участь в організації готівкового обігу в Україні. До функцій, які при цьому повинні виконувати банки, не належать:
  - а) розробка календаря видач готівки клієнтам;
  - б) прогнозування касових оборотів;
  - в) відкриття і ведення рахунків клієнтів;**
  - г) встановлення для клієнтів ліміту залишків готівки.
4. Сукупність операційних кас банку, його філій, відділень, пунктів обміну іноземної валюти, а також ПТКС – це:
  - а) сховище цінностей;

- б) каса банку;**
  - в) депозитна система;
  - г) кредитний комітет.
5. Касовий вузол банку (філії, відділення), у якому проводять касові операції, – це:
- а) прибутково каса;
  - б) видаткова каса;
  - в) операційна каса;**
  - г) каса перерахування.
6. Операції, які полягають у наданні послуг з приймання, видачі та обміну готівки, –це:
- а) розрахункові операції;
  - б) касове обслуговування;**
  - в) безготівкове обслуговування;
  - г) банківські послуги.
7. Машина, що обслуговує клієнтів в автоматичному або частково автоматичному режимі, – це:
- а) платіжний термінал;
  - б) автоматизована касова машина (АТМ);
  - в) банківський термінал;
  - г) POS-термінал.
8. Банки мають забезпечувати ідентифікацію клієнтів, які проводять операції з готівкою без відкриття рахунка на суму:
- а) що перевищує 10000 грн. або еквівалент цієї суми в іноземній валюті;
  - б) що перевищує 50000 грн. або еквівалент цієї суми в іноземній валюті;
  - в) що перевищує 70000 грн. або еквівалент цієї суми в іноземній валюті;
  - г) відповідно до вимог законодавства України.**
9. Приймання готівки від юридичних осіб для зарахування на поточні рахунки здійснюється за допомогою:
- а) прибутково-видаткового касового ордера;
  - б) заяви на переказ готівки;**
  - в) прибуткового касового ордера;
  - г) спеціальних документів платіжних систем для оформлення переказу готівки.
10. Аналіз банкнот (монет) з метою перевірки наявності ознак справжності та платіжності, оцінки їх відповідності встановленим зразкам – це:
- а) встановлення ліміту каси;
  - б) дослідження сумнівних банкнот (монет) національної та іноземної валюти;**
  - в) обробка готівки;
  - г) касові операції банків.

11. Комплекс операцій, що охоплює визначення справжності та платіжності банкнот (монет), сортування, перераховування, формування та пакування відповідно до вимог нормативно-правових актів, – це:

- а) встановлення ліміту каси;
- б) експертиза;
- в) оброблення готівки;**
- г) касове обслуговування клієнтів банків.

12. 1000 банкнот одного номіналу, що складаються із 10 корінців банкнот по 100 банкнот, – це:

- а) бандероль;
- б) корінець банкнот;
- в) пачка банкнот;**
- г) інкасаторська сумка.

13. 100 (сто) банкнот одного номіналу, які упаковані бандероллю, – це:

- а) пачка банкнот;
- б) корінець банкнот;**
- в) бандероль;
- г) інкасаторська сумка.

14. Паперова стрічка (кільце) з установленими характеристиками, яка (яке) використовується для пакування корінців банкнот або пачки (в упаковці Банкнотно-монетного двору), – це:

- а) пачка банкнот;
- б) корінець банкнот;
- в) бандероль;**
- г) інкасаторська сумка.

15. Який первинний документ підтверджує факт здавання виручки до установи банку працівником підприємства?

- а) банківська виписка зі штампом банку та підписом робітника банку;
- б) квитанція до оголошення на внесення готівки за підписом касира, бухгалтера установи банку і завірена штампом банку;**
- в) видатковий касовий ордер з підписом головного бухгалтера і керівника підприємства;
- г) прибутковий касовий ордер з підписом головного бухгалтера і керівника підприємства.

16. З вилученими з обігу готівковими коштами вчиняють так:

- а) зберігають у сховищах банківських установ;
- б) зберігають у сховищах та НБУ;
- в) зберігають у резервних фондах Центрального сховища;**
- г) знищують.

17. Обороти готівкових грошей, які поступають в каси банків і витрачаються з неї, – це:

- а) касові операції;

- б) касові обороти;**
- в) грошовий оборот;
- г) безготівкові розрахунки.

18. Перевищення видачі грошей над поступленням показує:

- а) касові операції;
- б) касові обороти;
- в) емісійний результат;**
- г) ліміт каси.

19. Установа банку не може проводити підкріплення своєї каси шляхом купівлі готівки:

- а) в інших банківських установах;
- б) в інших установах свого банку;
- в) у підприємств-клієнтів;**
- г) в установах НБУ.

20. Запас банкнот і монет національної валюти в Центральному сховищі для забезпечення поточних потреб грошового обігу країни в готівці – це:

- а) грошове сховище;
- б) запаси готівки;
- в) резервні фонди Національного банку;**
- г) оборотна каса.

21. Спеціально обладнане приміщення, технічний статус якого відповідає вимогам нормативно-правових актів і яке зареєстроване в порядку, визначеному Інструкцією з організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку України, – це:

- а) резервні фонди Національного банку;
- б) запаси готівки;**
- в) грошове сховище;
- г) оборотна каса.

22. Спеціально обладнане приміщення, технічний статус якого відповідає вимогам нормативно-правових актів і яке зареєстроване в порядку, визначеному Інструкцією з організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку України, – це:

- а) резервні фонди Національного банку;
- б) запаси готівки;
- в) грошове сховище;**
- г) оборотна каса.

23. Комплекс кас, які проводять видачу готівки, її приймання та оброблення, – це:

- а) резервні фонди Національного банку;
- б) запаси готівки;

в) грошове сховище;

г) оборотна каса.

24. Розпорядчий документ Національного банку, який надає право територіальним управлінням (Центральному сховищу) на одержання (видачу) готівки, – це:

а) емісійний результат;

б) емісійний дозвіл;

в) касові обороти;

г) ліміт каси.

Практичне заняття № 6.

Тема 4. Операції банків з платіжними картками – 2 год.

1. Загальні основи операцій банків з платіжними картками.
2. Поняття та види платіжних карток.
3. Види операцій банків з платіжними картками та їх характеристика.
4. Національна система масових електронних платежів (НСМЕП).
5. «Національна платіжна система «Український платіжний простір».
6. Розв'язування тестів і задач.

Тести

1. Електронний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що використовується для ініціювання переказу коштів з рахунка платника або з відповідного рахунка банку з метою оплати вартості товарів і послуг, перерахування грошей зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання грошей у готівковій формі в касах банків через банківські автомати, а також здійснення інших операцій, передбачених відповідним договором, – це:

А) платіжне доручення;

Б) платіжна картка;

В) розрахунковий документ;

Г) касовий документ.

2. За механізмом розрахунків виділяють:

А) картки з магнітною смугою та з вбудованою мікросхемою;

Б) кредитні і дебетові картки;

В) двосторонні і багатосторонні карткові системи;

Г) індивідуальні і корпоративні картки.

3. За функціональними характеристиками виділяють:

А) двосторонні і багатосторонні карткові системи;

Б) кредитні і дебетові картки;

В) картки з магнітною смугою та з вбудованою мікросхемою;

Г) індивідуальні і корпоративні картки.

4. За технологічними особливостями розрізняють:
- А) двосторонні і багатосторонні карткові системи;
  - Б) кредитні і дебетові картки;
  - В) картки з магнітною смугою та з вбудованою мікросхемою;**
  - Г) індивідуальні і корпоративні картки.
5. Проведення операцій з випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи – це:
- А) безготівкова оплата за товари;
  - Б) еквайринг;
  - В) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);**
  - Г) одержання готівки в касах банків.
6. Діяльність щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням спеціальних платіжних засобів, – це:
- А) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);
  - Б) еквайринг;**
  - В) безготівкова оплата за товари;
  - Г) одержання готівки в касах банків.
7. Установа банку, яка випускає в обіг платіжні картки, – це:
- А) власники карток;
  - Б) банк-емітент;**
  - В) банк-еквайр;
  - Г) процесинговий центр.
8. Банківська установа, яка підписує угоду з підприємствами торгівлі та побутового обслуговування на обслуговування карток, здійснює первинну обробку трансакцій та бере на себе проведення з торговцями усього спектра операцій із картками, – це:
- А) власники карток;
  - Б) банк-емітент;
  - В) банк-еквайр;**
  - Г) процесинговий центр.
9. Спеціалізований інформаційно-обчислювальний центр, який виконує збирання, обробку, зберігання та передачу кредитно-фінансовим установам інформації про необхідність переказу з рахунків осіб-держателів платіжних карток грошових коштів за одержані товари і послуги та інші карткові операції на рахунки осіб, що їх надають, – це:
- А) власники карток;
  - Б) банк-емітент;
  - В) банк-еквайр;
  - Г) процесинговий центр.**
10. Код, відомий лише держателю платіжної картки і потрібний для його ідентифікації під час здійснення операцій з використанням платіжної картки, – це:

- А) торговельний термінал;
- Б) банкомат;
- В) персональний ідентифікаційний номер (PIN);**
- Г) авторизація.

11. Процедура отримання дозволу на проведення операції із застосуванням платіжної картки – це:

- А) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);
- Б) еквайринг;
- В) персональний ідентифікаційний номер (PIN);
- Г) авторизація.**

12. Внутрішньодержавна банківська багатоемітентна платіжна система масових платежів, в якій розрахунки за товари, послуги, одержання готівки та інші операції здійснюються за допомогою платіжних смарт-карток за технологією, що розроблена Національним банком України, – це:

- А) банківська система;
- Б) кредитна система;
- В) система електронних платежів Національного банку України;

Г) Національна система масових електронних платежів (НСМЕП).

13. Операція з використанням платіжної картки, технологічна схема якої не потребує під час виконання операції безперервного зв'язку в режимі реального часу з емітентом та еквайром – це:

- А) он-лайн (on-line) операція;
- Б) оф-лайн (off-line) операція;**
- В) кредитна операція;
- Г) депозитна операція.

14. До складу НСМЕП входять:

- А) Національний банк України та банківські установи;
- Б) Національний банк України, банківські та не банківські фінансово-кредитні установи;
- В) платіжна організація, члени та учасники;
- Г) Центральна розрахункова палата, розрахунковий банк та банківські установи.

15. НСМЕП в основному розрахована на роботу в режимі:

- А) кредитування;
- Б) “on-line”;
- В) “off-line”;**
- Г) дебетування.

16. На території України застосовуються платіжні картки, емітовані членами:

- а) тільки внутрішньодержавних платіжних систем (резидентами);
- б) внутрішньодержавних і міжнародних платіжних систем (резидентами та нерезидентами);**
- в) тільки міжнародних платіжних систем (резидентами та нерезидентами);

г) внутрішньобанківських платіжних систем.

17. Платіжна картка є власністю:

а) клієнта банку;

б) емітента;

в) підприємства;

г) фізичної особи.

18. Держатель платіжної картки – це:

а) юридична особа – член платіжної системи, який здійснює еквайринг;

б) фізична особа – клієнт або довірена особа клієнта, яка на законних підставах використовує платіжну картку (її реквізити) для ініціювання переказу грошей з відповідного рахунку в банку або здійснює інші операції з її застосуванням;

в) член платіжної системи, який здійснює емісію платіжних карток;

г) суб'єкт підприємницької діяльності, який, відповідно до договору з еквайром або платіжною організацією, приймає до обслуговування платіжні картки з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг (включаючи послуги з видачі грошей у готівковій формі, що надаються банками та фінансовими установами).

19. Еквайрингова установа (еквайр) – це:

а) фізична особа – клієнт або довірена особа клієнта, яка на законних підставах використовує платіжну картку (її реквізити) для ініціювання переказу грошей з відповідного рахунку в банку або здійснює інші операції з її застосуванням;

б) юридична особа – член платіжної системи, який здійснює еквайринг;

в) член платіжної системи, який здійснює емісію платіжних карток;

г) суб'єкт підприємницької діяльності, який, відповідно до договору з еквайром або платіжною організацією, приймає до обслуговування платіжні картки з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг (включаючи послуги з видачі грошей у готівковій формі, що надаються банками та фінансовими установами).

20. Емітент – це:

а) фізична особа – клієнт або довірена особа клієнта, яка на законних підставах використовує платіжну картку (її реквізити) для ініціювання переказу грошей з відповідного рахунку в банку або здійснює інші операції з її застосуванням;

б) юридична особа – член платіжної системи, який здійснює еквайринг;

в) член платіжної системи, який здійснює емісію платіжних карток;

г) суб'єкт підприємницької діяльності, який, відповідно до договору з еквайром або платіжною організацією, приймає до обслуговування платіжні картки з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг (включаючи послуги з видачі грошей у готівковій формі, що надаються банками та фінансовими установами).

21. Торговець – це:

а) фізична особа – клієнт або довірена особа клієнта, яка на законних підставах використовує платіжну картку (її реквізити) для ініціювання переказу грошей з відповідного рахунку в банку або здійснює інші операції з її застосуванням;

б) юридична особа – член платіжної системи, який здійснює еквайринг;

в) член платіжної системи, який здійснює емісію платіжних карток;

г) суб'єкт підприємницької діяльності, який, відповідно до договору з еквайром або платіжною організацією, приймає до обслуговування платіжні картки з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг (включаючи послуги з видачі грошей у готівковій формі, що надаються банками та фінансовими установами).

22. Фізична особа – клієнт або довірена особа клієнта, яка на законних підставах використовує платіжну картку (її реквізити) для ініціювання переказу грошей з відповідного рахунку в банку або здійснює інші операції з її застосуванням – це:

а) еквайрингова установа (еквайр);

б) держатель платіжної картки;

в) емітент;

г) торговець.

23. Юридична особа – член платіжної системи, який здійснює еквайринг – це:

а) емітент;

б) держатель платіжної картки;

в) еквайрингова установа (еквайр);

г) торговець.

24. Член платіжної системи, який здійснює емісію платіжних карток – це:

а) еквайрингова установа (еквайр);

б) держатель платіжної картки;

в) емітент;

г) торговець.

25. Суб'єкт підприємницької діяльності, який, відповідно до договору з еквайром або платіжною організацією, приймає до обслуговування платіжні картки з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг (включаючи послуги з видачі грошей у готівковій формі, що надаються банками та фінансовими установами):

а) еквайрингова установа (еквайр);

б) держатель платіжної картки;

в) емітент;

г) торговець.

26. Картковий рахунок – це:

а) рахунок, що відкривається одним банком іншому банку для здійснення міжбанківського переказу коштів;

б) кореспондентський рахунок, що відкритий у територіальному управлінні і на якому об'єднані гроші банку та його філій (або певної кількості філій) у разі

роботи банку (філії) у СЕМП за відповідною моделлю обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку;

в) рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України;

г) рахунок одного банку, відкритий в іншому банку.

27.Рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України – це:

а) депозитний рахунок;

б) картковий рахунок (картрахунок);

в) вкладний рахунок;

г) кореспондентський рахунок.

28.Авторизація – це:

а) діяльність еквайра щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням платіжних карток;

б) проведення операцій з відкриття карткових рахунків і випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи;

в) процедура отримання дозволу на проведення операції із застосуванням платіжної картки;

г) діяльність, яка включає в себе виконання авторизації, збір, оброблення, зберігання й надання членам системи та розрахунковому банку платіжних повідомлень за операціями з платіжними картками.

29.Емісія спеціальних платіжних засобів (емісія) – це:

а) діяльність еквайра щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням платіжних карток;

б) проведення операцій з відкриття карткових рахунків і випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи;

в) процедура отримання дозволу на проведення операції із застосуванням платіжної картки;

г) діяльність, яка включає в себе виконання авторизації, збір, оброблення, зберігання й надання членам системи та розрахунковому банку платіжних повідомлень за операціями з платіжними картками.

30.Еквайринг – це:

а) проведення операцій з відкриття карткових рахунків і випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи;

б) процедура отримання дозволу на проведення операції із застосуванням платіжної картки;

в) діяльність еквайра щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням платіжних карток;

г) діяльність, яка включає в себе виконання авторизації, збір, оброблення, зберігання й надання членам системи та розрахунковому банку платіжних повідомлень за операціями з платіжними картками.

31. Процесинг – це:

а) проведення операцій з відкриття карткових рахунків і випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи;

б) процедура отримання дозволу на проведення операції із застосуванням платіжної картки;

в) діяльність еквайра щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням платіжних карток;

г) діяльність, яка включає в себе виконання авторизації, збір, оброблення, зберігання й надання членам системи та розрахунковому банку платіжних повідомлень за операціями з платіжними картками.

32. Процедура отримання дозволу на проведення операції із застосуванням платіжної картки – це:

а) еквайринг;

б) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);

в) авторизація;

г) процесинг.

33. Діяльність еквайра щодо технологічного, інформаційного обслуговування торговців та виконання розрахунків з ними за операції, які здійснені із застосуванням платіжних карток – це:

а) авторизація;

б) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);

в) еквайринг;

г) процесинг.

34. Проведення операцій з відкриття карткових рахунків і випуску спеціальних платіжних засобів певної платіжної системи – це:

а) авторизація;

б) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);

в) еквайринг;

г) процесинг.

35. Діяльність, яка включає в себе виконання авторизації, збір, оброблення, зберігання й надання членам системи та розрахунковому банку платіжних повідомлень за операціями з платіжними картками – це:

а) авторизація;

б) емісія спеціальних платіжних засобів (емісія);

в) еквайринг;

г) процесинг.

36.Платіжна картка – це:

- а) документ на переказ;
- б) розрахунковий документ;
- в) документ на переказ готівки;
- г) **електронний платіжний засіб.**

37.Одноемітентна платіжна система – це:

а) платіжна система, в якій платіжна організація є резидентом та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу грошей виключно в межах України;

б) платіжна система, яка включає двох і більше емітентів;

в) платіжна система одного банку, який одночасно виконує функції платіжної організації, емітента та еквайра;

г) платіжна система, в якій платіжна організація може бути як резидентом, так і нерезидентом і яка здійснює свою діяльність на території двох і більше країн та забезпечує проведення переказу грошей з однієї країни в іншу.

38.Багатоемітентна платіжна система – це:

а) платіжна система одного банку, який одночасно виконує функції платіжної організації, емітента та еквайра;

б) платіжна система, яка включає двох і більше емітентів;

в) платіжна система, в якій платіжна організація є резидентом та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу грошей виключно в межах України;

г) платіжна система, в якій платіжна організація може бути як резидентом, так і нерезидентом і яка здійснює свою діяльність на території двох і більше країн та забезпечує проведення переказу грошей з однієї країни в іншу.

39.Особисті платіжні картки емітент надає:

а) юридичним особам;

б) суб'єктами підприємницької діяльності;

в) фізичним особам, які не є суб'єктами підприємницької діяльності;

г) банківським установам.

40.Корпоративні платіжні картки емітент надає:

а) фізичним особам, які не є суб'єктами підприємницької діяльності;

б) юридичним особам і фізичним особам-підприємцям,

в) населенню;

г) приватним особам.

41.Корпоративна картка – платіжна картка, емітована на ім'я:

а) приватної особи;

б) клієнта – фізичної особи, що не є суб'єктом підприємницької діяльності;

в) довіреної особи клієнта – юридичної особи або фізичної особи-підприємця;

г) фізичної особи.

42.Особиста картка – платіжна картка, емітована на ім'я:

а) довіреної особи клієнта – юридичної особи або фізичної особи-підприємця;

б) клієнта – фізичної особи, що не є суб'єктом підприємницької діяльності;

в) банківської установи;

г) підприємства.

43.Платіжна картка, яка дає змогу її держателю провести операції за рахунок коштів, що обліковуються на картковому рахунку юридичної особи:

а) кредитна картка;

б) дебетова картка;

в) корпоративна картка;

г) сімейна картка.

44.Чи має право юридична особа оформити в банку (отримати) особисту платіжну картку?

а) юридична особа має таке право, за умови, що в договорі між нею і обслуговуючим її банком ця послуга передбачена;

б) ні, не має, оскільки особисті платіжні картки оформляються (видаються) тільки фізичним особам – не суб'єктам підприємницької діяльності;

в) юридична особа має таке право, за умови, що вони будуть оформлені тільки на його керівника;

г) юридична особа має таке право, за умови, що вони будуть оформлені тільки на його головного бухгалтера, для сплати ним податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

45.Чи може підприємство використати корпоративну платіжну картку для виплати зарплати своїм працівникам?

а) може, для цього необхідно подати в обслуговуючий банк платіжну або розрахунково-платіжну відомість на виплату зарплати;

б) може, за умови, що в договорі між підприємством і обслуговуючим банком прямо вказано про таке використання платіжної картки;

в) ні, не може;

г) може, але за умови, що зарплата таким чином видається тільки іногороднім працівникам.

46.З нижче перелічених операцій із застосуванням корпоративних платіжних карток виберіть ту, яка заборонена:

а) отримання готівки у валюті України для здійснення розрахунків, пов'язаних з виробничими (господарськими) потребами, в т. ч. для оплати витрат на відрядження в межах України, з урахуванням обмежень, встановлених нормативно-правовими актами НБУ з питань регулювання готівкового обігу;

б) здійснення розрахунків у безготівковій формі у валюті України, пов'язаних зі статутною та господарською діяльністю, витратами

представницького характеру, а також витратами на відрядження в межах України;

в) для виплати заробітної плати, інших виплат соціального характеру, а також для оплати в іноземній валюті договорів (контрактів), здійснюваних від імені резидентів і представництв юридичних осіб – нерезидентів;

г) отримання готівки в іноземній валюті за межами України для оплати витрат на відрядження.

47. Наперед оплачена платіжна картка – це:

а) спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої в установленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що використовується для ініціювання переказу грошей з рахунка платника або з відповідного рахунка банку з метою оплати вартості товарів і послуг, перерахування грошей зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання грошей у готівковій формі в касах банків, пунктах обміну іноземної валюти уповноважених банків та через банківські автомати, а також здійснення інших операцій, передбачених відповідним договором;

б) платіжна картка, яка надає право держателю виконувати операції в межах попередньо внесених коштів, що обліковуються на консолідованому картрахунку банку;

в) кредитна картка;

г) двостороння картка.

48. Національна система масових електронних платежів – це:

а) державна банківська платіжна система, що забезпечує проведення міжбанківського переказу через кореспондентські рахунки банків (філій) у Національному банку із застосуванням електронних засобів приймання, оброблення, передавання та захисту інформації у файловому режимі або режимі реального часу;

б) платіжна система банку, яка забезпечує найбільш сприятливі умови проведення переказу коштів між його філіями;

в) внутрішньодержавна банківська багатомітентна платіжна система масових платежів, в якій розрахунки за товари та послуги, одержання готівки та інші операції здійснюються за допомогою платіжних смарт-карток за технологією, що розроблена Національним банком України;

г) внутрішньобанківська платіжна система.

49. Внутрішньодержавна банківська багатомітентна платіжна система масових платежів, в якій розрахунки за товари та послуги, одержання готівки та інші операції здійснюються за допомогою платіжних смарт-карток за технологією, що розроблена Національним банком України – це:

а) Система електронних платежів Національного банку (СЕП НБУ);

б) Національна система масових електронних платежів;

в) внутрішньобанківська міжфілійна платіжна система;

г) система міжбанківських розрахунків.

50. Національна система масових електронних платежів – це:

- а) міжнародна платіжна система;
- б) внутрішньодержавна платіжна система;**
- в) система міжбанківських розрахунків;
- г) внутрішньобанківська міжфілійна платіжна система.

51. Національна система масових електронних платежів – це:

- а) небанківська платіжна система;
- б) банківська платіжна система;**
- в) система міжбанківських розрахунків;
- г) внутрішньобанківська міжфілійна платіжна система.

52. Метою створення НСМЕП є :

- а) впровадження в Україні системи безготівкових розрахунків;
- б) впровадження в Україні відносно дешевої надійно захищеної системи безготівкових розрахунків, яка зорієнтована, здебільшого, на роботу в режимі прямого доступу “on-line”;
- в) розроблення та впровадження в Україні відносно дешевої надійно захищеної автоматизованої системи безготівкових розрахунків, яка в основному розрахована на роботу в режимі “off-line”;
- г) впровадження в Україні системи готівкових розрахунків.**

53. Мета створення НСМЕП:

- а) впровадження в Україні системи безготівкових розрахунків;
- б) впровадження в Україні відносно дешевої надійно захищеної системи безготівкових розрахунків, яка зорієнтована, здебільшого, на роботу в режимі прямого доступу “on-line”;
- в) впровадження в Україні відносно дешевої, надійно захищеної системи готівкових розрахунків, яка зорієнтована, здебільшого, на роботу непрямого доступу (оф-лайн);**
- г) впровадження в Україні відносно дешевої, надійно захищеної системи безготівкових розрахунків, яка зорієнтована, здебільшого, на роботу непрямого доступу (оф-лайн)

54. Операція з використанням платіжної картки, технологічна схема виконання якої передбачає наявність під час виконання операції безперервного телекомунікаційного зв'язку в режимі реального часу між терміналом (банкоматом), на якому виконується ця операція, та еквайром, а через нього з емітентом, де здійснюється авторизація цієї операції – це:

- а) кредитна операція;
- б) оф-лайн (off-line) операція;
- в) он-лайн (on-line) операція;**
- г) депозитна операція.

55. Операція з використанням платіжної картки, технологічна схема якої не потребує під час виконання операції безперервного зв'язку в режимі реального часу з емітентом та еквайром – це:

- а) он-лайн (on-line) операція;
- б) оф-лайн (off-line) операція;**
- в) кредитна операція;
- г) депозитна операція.

56. НСМЕП в основному розрахована на роботу в режимі:

- а) кредитування;
- б) “on-line”;
- в) “off-line”;**
- г) дебетування.

57.3 упровадженням НСМЕП громадяни України матимуть змогу оплачувати товари і послуги у безготівковій формі за допомогою:

- а) карток з магнітною смугою;
- б) смарт-карток;**
- в) дисконтних карток;
- г) двосторонніх карток.

58. Які платіжні картки застосовуються у НСМЕП?

- а) з магнітною смугою;
- б) з вбудованими чіп-модулями – смарт-картки;**
- в) дисконтні картки;
- г) двосторонні картки.

59. Електронний гаманець (гаманець) – це:

а) платіжний додаток персоніфікованої платіжної картки, кошти за операціями з яким обліковуються на окремому чековому картрахунку, що відкритий в емітента;

б) платіжний додаток платіжної картки, кошти за операціями з яким обліковуються на консолідованому картрахунку емітента, і який дозволяє його держателю в межах установленого ліміту виконувати платіж за товари (послуги) без уведення персонального ідентифікаційного номера (ПІН);

в) кредитна картка;

г) пластикова картка, яка дозволяє її власнику при купівлі товарів або послуг відстрочити їх оплату.

60. Електронний чек (чек) – це:

а) кредитна картка;

б) платіжний додаток платіжної картки, кошти за операціями з яким обліковуються на консолідованому картрахунку емітента, і який дозволяє його держателю в межах установленого ліміту виконувати платіж за товари (послуги) без уведення персонального ідентифікаційного номера (ПІН);

в) платіжний додаток персоніфікованої платіжної картки, кошти за операціями з яким обліковуються на окремому чековому картрахунку, що відкритий в емітента;

г) пластикова картка, яка дозволяє її власнику при купівлі товарів або послуг відстрочити їх оплату.

61. Платіжний додаток платіжної картки, кошти за операціями з яким обліковуються на консолідованому картрахунку емітента, і який дозволяє його держателю в межах встановленого ліміту виконувати платіж за товари (послуги) без уведення персонального ідентифікаційного номера (ПІН) – це:

- а) кредитна картка;
- б) Електронний чек (чек);
- в) **Електронний гаманець (гаманець);**
- г) дисконтна картка.

62. Платіжний додаток персоніфікованої платіжної картки, кошти за операціями з яким обліковуються на окремому чековому картрахунку, що відкритий в емітента – це:

- а) електронний гаманець (гаманець);
- б) **електронний чек (чек);**
- в) кредитна картка;
- г) дисконтна картка.

63. Членами НСМЕП є:

- а) Платіжна організація;
- б) **емітенти та еквайри;**
- в) держателі карток НСМЕП та торговці;
- г) учасники НСМЕП.

64. Учасниками НСМЕП є:

- а) платіжна організація та члени;
- б) **розрахунковий банк НСМЕП, головний процесинговий центр (ГПЦ), регіональний процесинговий центр (РПЦ), банківський процесинговий центр (БПЦ), технічні еквайри, підприємства торгівлі та сфери послуг, держателі платіжних карток;**
- в) емітенти;
- г) еквайри.

65. Підприємствам, які мають наміри у себе запровадити картки НСМЕП, необхідно звертатися до:

- а) Національного банку України;
- б) **банку, який їх обслуговує або до банків – учасників НСМЕП;**
- в) платіжної організації;
- г) будь-якого банку.

66. Для чого призначені електронні гаманці НСМЕП?

- а) для операцій з великими та середніми сумами коштів;
- б) для операцій з середніми сумами коштів;
- в) **для операцій з невеликими сумами коштів;**
- г) для операцій з великими сумами коштів.

67. Для чого призначення електронні чеки НСМЕП?

- а) для операцій з невеликими сумами коштів;
- б) для операцій з великими сумами коштів;
- в) **для операцій з середніми та великими сумами коштів;**

- г) для операцій з середніми сумами коштів.
68. Держателем особистої платіжної картки є:
- а) довірена особа клієнта – юридичної особи;
  - б) фізична особа;**
  - в) фізична особа-підприємець чи його довірена особа;
  - г) банківська установа;
69. Держателем корпоративної платіжної картки є:
- а) банківська установа;
  - б) фізична особа;
  - в) довірена особа клієнта – юридичної особи;**
  - г) приватна особа.
70. Держателем корпоративної платіжної картки є:
- а) фізична особа;
  - б) банківська установа;
  - в) фізична особа-підприємець чи його довірена особа;**
  - г) приватна особа.

Практичне заняття № 7

Тема 5. Операції банків з вексями – 2 год.

Питання для обговорення:

1. Вексель та вексельний обіг.
2. Операції банків у сфері вексельного обігу.
3. Урахування та переврахування векселів.
4. Інкасування векселів.
5. Оплата векселів за дорученням клієнта (доміциляція векселів).
6. Розв'язування тестів і задач.

Тести

1. Зобов'язання однієї особи виплатити зазначену суму коштів іншій особі за поставлені товари чи надані послуги означає:
  - а) комерційний вексель;
  - б) переказний вексель;
  - в) простий вексель;**
  - г) фінансовий вексель.
2. Наказом позичальникові виплатити певну суму коштів пред'явникові векся є:
  - а) простий вексель;
  - б) переказний вексель;**
  - в) комерційний вексель;
  - г) фінансовий вексель.

3. В обігу в результаті реальної угоди з купівлі-продажу цінностей, виконаних робіт, наданих послуг, з'являється:

- а) простий вексель;
- б) переказний вексель;
- в) комерційний вексель;**
- г) фінансовий вексель.

4. Згода платника оплатити вексель, взяття ним зобов'язань за векселем, означає:

- а) інкасування;
- б) аваль;
- в) акцепт;**
- г) доміциляція.

5. Особа, на користь якої видано вексель, – це:

- а) акцептант;
- б) кредитор (трасант, векселедавець);
- в) боржник (трасат, платник);
- г) ремітент (векселедержатель, перший покупець векселя).**

6. Інформація про векселі, що передаються банку для врахування, а саме: номер векселя, вексельна сума, назва і реквізити платника, дата і місце платежу, міститься у:

- а) простому векселі;
- б) переказному векселі;
- в) акцепті;
- г) реєстрі.**

7. Вексельна гарантія, внаслідок якої особа, що вчинила цю гарантію, бере на себе відповідальність повністю або в частині суми за зобов'язання якоїсь із зобов'язаних за векселем осіб (векселедавця, акцептанта, індосанта), – це:

- а) акцепт;
- б) аваль;**
- в) інкасування;
- г) доміциляція.

8. Банки можуть виконувати доручення своїх клієнтів-векселедержателів, беручи на себе відповідальність за подання векселів і супровідних комерційних документів у строк платникові та одержання належних платежів. Ця послуга називається:

- а) доміциляціям векселів;
- б) інкасуванням векселів;**
- в) акцепт векселя;
- г) аваль векселя.

9. Доручення оплатити вексель в особливому місці платежу, яке відрізняється від місцезнаходження особи, котра зазначена як платник за векселем, – це:

- а) акцепт векселя;

- б) аваль векселя;**
- в) доміциляція векселя;
- г) інкасування векселя.

10. Засвідчену підписом платника згоду своєчасно оплатити вексель в такому вигляді, який йому пред'явлений, називають:

- а) авалем;
- б) індосаментом;
- в) акцептом;**
- г) інкасацією.

11. Вексель, який містить просте і нічим не обумовлене зобов'язання векселедавця (боржника) сплатити у встановлений строк певну суму грошей векселедержателю або його наказові, – це:

- а) комерційний вексель;
- б) переказний вексель;
- в) простий вексель;**
- г) авальований вексель.

12. Дисконт за векселем – це:

- а) сума, на яку відстрочується платіж;
- б) сума, яка підлягає утриманню на користь банку при врахуванні векселів;**
- в) сума, яку отримує векселедержатель на момент здійснення платежу за векселем;
- г) сума, на яку номінал векселя перевищує суму, яку повинен би сплатити за угодою платник, якби не було відстрочення платежу, оформленого векселем.

13. При розрахунку суми дисконту за векселем береться строк:

- а) від дня виписування до дня врахування векселя;
- б) від дня врахування до дня погашення векселя;**
- в) від дня виписування до дня погашення векселя;
- г) від дня врахування до дня переврахування векселя.

14. Вексельну гарантію, внаслідок якої особа, що вчинила гарантію, бере на себе відповідальність повністю або частково за зобов'язаннями якоїсь із зобов'язаних за векселем сторін, називають:

- а) акцептом;
- б) індосаментом;
- в) авалем;**
- г) інкасацією.

15. Виконання банком доручення своїх клієнтів та взяття на себе відповідальності за подання векселів і супровідних комерційних документів у строк платнику та одержання належних платежів – це:

- а) авалювання;
- б) доміциляція;
- в) інкасування;**
- г) відповідальне зберігання.

16. Умовні позначення: C – сума дисконту; K – номінальна сума векселя; T – строк від дня врахування до дня платежу за векселем, днів; V – відсоткова ставка врахування векселів. Нарахування суми дисконту здійснюється за такою формулою:

- а) $C = K \times T \times (1 + V : 360)^n$;
- б) $C = (K \times T \times V) : (100\% \times 360)$;**
- в) $C = K \times T \times V \times : 360$;
- г) $K = K \times V \times T : 12$.

17. Вексельні операції, котрі супроводжуються наданням або залученням грошових коштів проти векселів чи під забезпечення векселями (урахування векселів, надання кредитів під заставу векселів, переврахування придбаних векселів, одержання кредитів під заставу векселів), вважаються:

- а) гарантійними;
- б) торговельними;
- в) кредитними;**
- г) розрахунковими.

18. Юридична або фізична особа, яка видала простий або переказний вексель (трасант, перший набувач векселя), – це:

- а) платник (трасат);
- б) векселедержатель;
- в) векседавець;**
- г) ремітент.

19. Юридична або фізична особа, яка володіє векселем, що виданий або індосований цій особі чи її наказу, або індосований на пред'явника, або шляхом бланкового індосаменту, чи на підставі інших законних прав (ремітент), – це:

- а) векседавець;
- б) векселедержатель;**
- в) платник (трасат);
- г) ремітент.

20. Юридична або фізична особа (боржник, платник), яка зобов'язана(ий) сплатити за переказним векселем (траттою), – це:

- а) векседавець;
- б) векселедержатель;
- в) платник (трасат);**
- г) ремітент.

21. Перший векселедержатель переказного векселя, особа, на користь якої виданий переказний вексель, – це:

- а) векседавець;
- б) векселедержатель;
- в) платник (трасат);
- г) ремітент.**

22. Напис платника на переказному векселі (тратті) про згоду на оплату – це:

а) переказний вексель (тратта);

б) простий вексель;

в) акцепт векселя;

г) індосамент, передатний напис, жиро.

23. Вексель, який містить зобов'язання векседавця сплатити у зазначений строк визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю), – це:

а) акцепт векселя;

б) простий вексель;

в) переказний вексель (тратта);

г) індосамент, передатний напис, жиро.

24. Вексель, який містить письмовий наказ однієї особи (юридичної або фізичної, векселедержателя, трасанта) іншій особі (платникові, трасатові) сплатити у зазначений строк визначену суму грошей третій особі (ремітентові), – це:

а) акцепт векселя;

б) простий вексель;

в) переказний вексель (тратта);

г) індосамент, передатний напис, жиро.

25. Особливий (спеціальний) передатний запис на звороті векселя або на додатковому аркуші (алонжі), що засвідчує перехід права за цим документом до іншої особи, – це:

а) акцепт векселя;

б) простий вексель;

в) переказний вексель (тратта);

г) індосамент, передатний напис, жиро.

26. Аркуш паперу, що додається до векселя для додаткових індосаментів (передатних записів), якщо на зворотному боці векселя вони не вміщуються, – це:

а) аваль;

б) алонж;

в) реквізити векселя;

г) інкасування (інкасо) векселя.

27. Обов'язкові відомості, що має містити вексель відповідно до Уніфікованого закону про переказні векселі та прості векселі, – це:

а) аваль;

б) алонж;

в) реквізити векселя;

г) інкасування (інкасо) векселя.

28. Проведення банком за дорученням векселедержателя операції з векселем з метою одержання платежу – це:

- а) інкасо документарне;
- б) інкасо чисте;
- в) інкасування (інкасо) векселя;**
- г) доміциляція векселя.

29. Інкасування векселів без супровідних документів:

- а) інкасування (інкасо) векселя;
- б) інкасо чисте;**
- в) інкасо документарне;
- г) доміциляція векселя.

30. Інкасування векселів із супровідними документами:

- а) інкасування (інкасо) векселя;
- б) інкасо чисте;
- в) інкасо документарне;**
- г) доміциляція векселя.

31. Призначення за векселем особливого місця платежу, що відрізняється від місцезнаходження особи, яка зазначена як платник за векселем, шляхом проставлення доміциляційної формули, – це:

- а) інкасування (інкасо) векселя;
- б) інкасо чисте;
- в) інкасо документарне;
- г) доміциляція векселя.**

32. Юридична або фізична особа, яка доручає банку виконати операцію з векселем на підставі укладеної угоди з банком, – це:

- а) банк інкасувальний;
- б) банк-ремітент;
- в) комітент;**
- г) доміциляція векселя.

33. Основна особа (боржник) у борговому зобов'язанні, – це:

- а) банк інкасувальний;
- б) банк-ремітент;
- в) принципал;**
- г) банк-пред'явник.

34. Комісія банку за інкасування іногородніх векселів, – це:

- а) інкасо;
- б) порто;
- в) дамно;**
- г) акцепт.

35. Сума для відшкодування поштово-телеграфних видатків банку за пересилання векселя, яка стягується з векселедавця за векселем з платежем не за місцем його врахування, – це:

- а) дамно;
- б) порто;**
- в) інкасо;
- г) акцепт.

Практичне заняття № 8

Тема 6. Удосконалення платіжних операцій банків та система електронного грошового обігу – 1 год.

Питання для обговорення:

1. Електронні гроші як інноваційний засіб платежу: поняття та порядок випуску електронних грошей в Україні.
2. Системи електронних грошей: поняття та загальна характеристика.
3. Становлення системи електронного грошового обігу в Україні.
4. Система «Інтернет-банкінг».
5. Електронна комерція з використанням засобів Інтернету.
6. Цифрові гроші: криптовалюта, віртуальна валюта, bitcoin.
7. Розв'язування тестів.

Тести

1. Одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент, особами і є грошовим зобов'язанням емітента, – це:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові кошти (готівка);
- в) електронні гроші;**
- г) розрахункові документи.

2. Операція з уведення в обіг електронних грошей емітентом шляхом їх надання користувачам або агентам в обмін на готівкові або безготівкові кошти, – це:

- а) первинна емісій;
- б) вторинна емісія;
- в) випуск електронних грошей;**
- г) емісія чеків.

3. Чип, що міститься на пластиковій картці або на іншому носії, пам'ять комп'ютера тощо, які використовуються для зберігання електронних грошей, – це:

- а) випуск електронних грошей;
- б) електронний пристрій;**
- в) скретч-картка;
- г) оператор системи електронних грошей (оператор).

4. Паперова або інша картка, яка містить захищений від візуального сприйняття набір знаків, який дає змогу поповнити електронними грошима електронний пристрій на суму, зазначену на цій картці, – це:

- а) випуск електронних грошей;
- б) електронний пристрій;
- в) скретч-картка;**
- г) оператор системи електронних грошей (оператор).

5. Юридична особа, яка на підставі договору, укладеного з емітентом, виконує операційні та інші технологічні функції у системі електронних грошей:

- а) випуск електронних грошей;
- б) електронний пристрій;
- в) скретч-картка;
- г) оператор системи електронних грошей (оператор).**

6. Одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) електронні гроші (e-money);**
- г) розрахункові документи.

7. Означення грошей чи фінансових зобов'язань, обмін та взаєморозрахунки з яких проводяться за допомогою інформаційних технологій:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) електронні гроші (e-money);**
- г) розрахункові документи.

8. Означення грошей чи фінансових зобов'язань, обмін та взаєморозрахунки з яких проводяться за допомогою інформаційних технологій:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) електронні гроші (e-money, e-гроші, електронна готівка, електронні обміни, цифрові гроші, цифрова готівка чи цифрові обміни);**
- г) розрахункові документи.

9. Електронні гроші, які використовуються як альтернативна та додаткова валюта:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) цифрова (електронна) валюта;**
- г) розрахункові документи.

10. Цифрова (віртуальна) валюта, яка складається з монет (англ. – coin), - це:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) криптовалюта (англ. cryptocurrency);**
- г) розрахункові документи.

11. Засіб обміну, що діє як валюта в деяких сферах, але не має всіх атрибутів реальної валюти:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) віртуальна валюта;**
- г) розрахункові документи.

12. Криптовалюта, яка була створена в 2009 році, – це:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) біткоїн (bitcoin);**
- г) розрахункові документи.

13. Новітні платіжні засоби, які представлені і обертаються в електронному вигляді, обіг котрих гарантується анонімністю сторін, що беруть участь у розрахунках:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) цифрові гроші;**
- г) розрахункові документи.

14. Електронна валюта, концепт якої був озвучений 2008 року Сатосі Накамото, і представлений ним 2009 року, базується на самоопублікованому документі Сатосі Накамото:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) біткоїн (bitcoin, біткойн);**
- г) розрахункові документи.

15. Вид цифрової валюти, емісія та облік якої засновані на асиметричному шифруванні і застосуванні різних криптографічних методів захисту, таких як Proof-of-workта/або Proof-of-stake, це:

- а) паперові гроші;
- б) готівкові гроші;
- в) криптовалюта (від англ. Cryptocurrency);**
- г) розрахункові документи.